

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulvariskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta (HE 105/2019 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Pekka Kemppainen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Erja Werdi, ympäristöministeriö
- kehitysinsinööri Antti Parjanne, Suomen ympäristökeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Inarin kunta
- Pohjanmaan liitto
- Rovaniemen kaupunki
- Suomen Kuntaliitto
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- oikeusministeriö
- Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tulvariskien hallinnasta annettua lakia. Lain säännöstä elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen tehtävistä muutettaisiin niin, että tehtävien hoidossa olisi tulvatilanteiden lisäksi otettava huomioon muut tavanomaisesta poikkeavat vesiolot kuten rankkasateet ja kuivuus sekä vesitilanteiden hallinta tällaisissa olosuhteissa. Lakiin lisättäisiin myös säännökset tulvariskien hallinnan tavoitteiden toteutumisen seurannasta sekä aineistojen toimit-

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2020 vp

tamisesta tietojärjestelmiin digitaalisesti. Lakiin tehtäisiin lisäksi eräitä teknisiä tarkistuksia. Esityksellä parannetaan varautumista sää- ja vesiolojen muutoksiin, erityisesti tavanomaisesta poikkeavien ilmiöiden yleistymiseen, ja edistetään siten sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että tulvariskien hallinnasta annetussa laissa säädetään suunnittelujärjestelmästä, jonka tarkoituksena on tunnistaa poikkeuksellisille tulville ja niistä aiheutuville merkittävälle vahingoille alttiit kohteet vesistöalueilla ja merenrannikolla sekä esittää toimenpiteet vahinkojen estämiseksi ja vähentämiseksi. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavan tulvariskien hallinnasta annettua lakia niin, että ELY-keskuksen on tulvatilanteisiin ja niihin varautumiseen liittyvissä tehtävissä otettava huomioon myös muut tavanomaisesta poikkeavat vesiolot sekä poikkeuksellisten vesitilanteiden hallinta tällaisissa olosuhteissa.

Tulvariskien hallinta on osa veden kierron ja vesivarojen hallinnan kokonaisuutta, jossa joudutaan tulvien lisäksi ottamaan huomioon muut tavanomaisesta poikkeavat vesiolot, kuten esimerkiksi rankkasateet, erityiset jääilmiöt, kuten hyye- ja jääpatotulvat, kuivuus sekä poikkeuksellisten vesitilanteiden hallinta tällaisissa olosuhteissa. Ilmaston muuttuessa tavanomaisesta poikkeavien säiden ja vesitilanteiden, kuten aiemmin poikkeuksellisten tulvien, ja vesihuoltoon liittyvien ongelmien ennakoitaan yleistyvän. Valiokunta pitää viime vuosien kokemusten nojalla perusteltuna ja tärkeänä, että tulvatilanteiden lisäksi myös tällaiset sää- ja vesiolosta aiheutuvat erityistilanteet ja niistä aiheutuvat merkittävät riskit huomioidaan lainsäädännössä ja käytännössä.

Tulvariskien hallinnasta annetun lain mukaan maa- ja metsätalousministeriö asettaa tulvariskien hallintasuunnitelman laatimiseksi viranomaisten yhteistyötä varten tulvaryhmät sellaisille vesistö- ja merenrannikon alueille, joille arvioinnin perusteella on nimetty yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. ELY-keskus kokoaa tulvariskien hallinnan suunnittelua varten tarpeellisen aineiston ja tekee ehdotuksen hallintasuunnitelmaksi toimialueellaan. Aineisto ja ehdotus käsitellään vesistöalueen tulvaryhmässä, johon kuuluvat ELY-keskuksen lisäksi asianomaisten maakunnan liittojen, kuntien ja alueiden pelastustoimien edustajat. Tulvariskien onnistuneen hallinnan kannalta on ratkaisevaa, että tulvaryhmien laatimien suunnitelmien mukaiset toimenpiteet toteutetaan käytännössä. Valiokunta pitääkin perusteltuna, että lakia muutetaan ehdotuksen mukaisesti niin, että tulvaryhmän tehtävänä on seurata tulvariskien hallintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista suunnittelukausien välisenä aikana, jolloin tulvaryhmä tarkastelee eri hallinnonaloilla toteutettujen toimenpiteiden tuloksellisuutta ja arvioi tarvetta ja mahdollisuuksia toimenpiteiden tehostamiselle. Tällöin tavoitteiden toteutumisen seuranta tukee myös seuraavan suunnittelukauden valmistelua.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö MmVM 1/2020 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 105/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 6.3.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Juha Pylväs kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves